

N.F.S. Grundtvig *De hellige tre Konger**De hellige tre Konger**Sandsigeren eller den danske Huusven, et Ugeskrift**Hr. Sandsiger!; De hellige tre Konger*

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.2, maj 2013

Ændret i version 1.17 og 1.22

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktcommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Ændret i version 1.17 og 1.22

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1811 (SJ: 157)
Rettelsesliste til A, (SJ:)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter 1*
US *Udvalgte Skrifter 2*
VU *Værker i Udvalg 9*
GSV *Grundtvigs Sang-Værk 2*, nr. 61

Teksten er etableret af Else Riisager

Punktcommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Else Riisager, redigeret af Klaus Nielsen og Steen Tullberg

Tilsyn ved punktcommentarer og indledning cand.theol., adj. professor (i dansk salme- og kirkehistorie) Jørgen Kjærgaard

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2023

|A:179 |PS:298 |US:77 |VU:XIII

Hr. Sandsiger!

I det jeg tager mig den Frihed at tilsende Dem medfølgende Sang til Indrykkelse i Deres Blad, beder jeg om Tilladelse til at |PS:299sige et Par Ord om den Art af Sange, hvortil den tildels hører, nemlig de historisk-kristelige. I Lutherdommets første halvtredie Aarhundrede udgjorde saadanne den største Del af de forordnede Psalmer, og mig tykkes, med Rette, da den historiske Psalme er at

ligne ved en rindende Bæk, og den dogmatiske eller moralske derimod langt ligere de stillestaaende Vande. Ingen kan fortænke mig i, at jeg med denne Overbevisning er utilfreds med den aldeles Fortrængelse af historiske Psalmer, der i den nyeste Psalmebog lader sig tilsyne. Visselig ville Mange med mig i denne Bogs fleste Sange finde den gamle Sandhed bekræftet, at det blot lyriske Digt af Nødvendighed udmattes, da den begeistrede Digter ved det første Greb i Strængen maa stræbe at fremlokke en Tone, der heelt udtaler |A:180hans Følelse, og siden nøies med enten at |VU:XIVopløse, gjentage, eller sagte antyde en mere eller mindre beslægtet Følelse. De mest overflødige Bilag hertil vil Man finde i de mange Psalmer over Guds Egenskaber, der ei allene ere Gjentakelser og Opløsninger af sig selv, men som oftest af hinanden. Lægger Man nu til, at disse dog, i det Hele taget, ere og maa være de fortrinligste, og at de egenlig moralske Læredigte ifølge deres Natur maa vorde endnu mere enstonede, tørre og kolde, maa Man endnu mere beklage Mangelen af det historiske Liv, og |US:78jeg tør frimodig paastaae, at selv naar Moral og Fornuftreligion skulde være Hovedgjenstanden for de kirkelige Sange, vilde den historiske Dragt være saare ønskelig; thi det er dog udentvivel vist, at Digterens Begeistring er langt varigere og fastere, naar den er knyttet til Mænd og Tildragelser, samt at det Pusterum, der undes ham under den historiske Fremskriden, sætter Aanden istand til, paa de mest udmærkede Punkter at virke med sin hele Kraft. Jeg anseer det for ligesaavist, at Mængden og ikke blot Mængden, baade igiennem det levende Exempel kommer til en klarere Beskuelse af Dydens Herlighed og Glands, end igiennem den halvdøde lærende Fremstilling, samt at den blotte Formanings Virkning aldrig kan være saa stærk, som den de enkelte Opmuntringstoner, kunne frem|A:181bringe, der i den historiske Sang synede mindre at være fremlokkede med Overlæg end at have dannet sig selv i Digterens Øre. Dette lod sig omstændelig udvikle ved igiennem Historien at henpege paa de Sange, hvori de Gamle fremsatte deres Myther, og i det hele paa den Virkning, Historien gennem alle Tider i Kæmpeviser og Krøniker, Legender og Eventyr har havt paa Folkene; men det behøves her saameget desmindre, som Spørgsmaalet her egenlig bliver, hvorledes kristelig religiøse Sange bør være beskafne. Maa nu enhver |PS:300Kristen ansee Bibelen for et Indbegreb af Alt, hvad der troet og fulgt kan gjøre os timelig og evig lyksalige, og tillige er sandere og højere end Alt, hvad Mennesker kan optænke, saa følger heraf baade, at Bibelens Indhold maa være Sangenes, og at disse maa være digtede i hins Aand. Men nu er saa stor en Del af begge Testamenter aldeles historisk, nu er Jesu Liv ei allene det fuldkomneste Dydsmønster, men indeholder tillige Fakta, hvorpaa en Kristens hele Tro og Saligheds Haab maa grunde sig, saasom: Kristi Mirakler, Lidelse,

Opstandelse og Himmelfart, og endelig ere Jesu Lignelser et nyt Bevis for, hvorledes selv Moralen bør iføre sig en mere eller mindre historisk Dragt for at vinde Indgang. Føier Man til, at det mindre er Kundskab om Pligterne end Villie og Størke til at opfylde dem og til at forsage, hvad der behøver Sandserne, der fattes Menneskene, behøves der vel ei mere Bevis for, at de fleste Kirkesange burde være levende Billeder af Jesu og de hellige Mænds Liv; og de fremfarne Tider have lært, at saadanne tale kraftig til Hjertet og laane Sjælen Vinger til høi Flugt over det Jordiske. Naar derfor en Tidsalders Mennesker ei længere finde Behag i eller kunne opbygges ved saadanne, da er det et sandru Vidnesbyrd om, at Kristendommen ei længere boer i |US:79| deres Hjerte, at dens Høitider ei længere ere deres, at Jesu Liv ei længere er det menneskelige Guds billede, hvorpaa Øiet lyster at dvæle, at hans Kors forarger dem, at de ei med ham ville begrave det gamle Menneske for at opstaae forklarede med ham, og at i det Hele Øiet er blindt for den hellige Aand, der hvilede over de hedenfarne Guds Mænd, og endnu svæver saa kraftelig over deres evige Mindesmærker, at Enhver, som besøger dem med ydmyg Følelse af sin Trang vil føle sig grebet og størket og |VU:xl| løftet til et høiere Samfund. Jeg kan ikke andet end med inderlig Bedrøvelse her gjentage den lette men dog saa tunge Spaadom: at dersom vi endnu længere ville vedblive at ringeagte sand Kristendom og daarligen syle med at opelske et Kundskabstræ af den halvvisne Gren, som er løsrevet fra sin hellige Rod, da vil Slægten snart vorde udjaget af sit drømte Paradis, uden anden Vinding end den raadnende |A:183| Frugt, den stjal med formastelig Haand, og da vil den forgjæves længes efter det foragtede Livets Træ, fortvivlende vil den staae med den mørke Grav for sig, og bag sig Keruben med det flammende Sværd. Da den foragtede Sandheden, vil den komme til at troe Løgnet, atter vil Europa ligge kraftløs nedsunken mellem Vantroens og Overtroens gabende Afgrunde og kun slæbe sig frem drevet af Despotismens Jernsvøber, som den romerske Verden fordum. At bortvende denne Ulykke kan den Gud allene, |PS:301| som fordum gav det stinkende Lig Liv og Kraft, men at stærke det døende maa være enhver Kristens Bestræbelse. Under den Forudsætning, at der endnu ere mange Tusinder i Norden, som ei have bøiet Knæ for Tidens livløse Afgudsbilleder, men som dog kunne trænge til at størkes i Troen og Haabet, troer jeg, at en Samling af kristelige, mest historiske Sange vilde være Mange kjærkommen, og en saadan agter jeg at udgive, om Gud under Liv og Helsen. Endel skulle være selvgjorte, men den største Del borgede af Kingo, Luther, og flere af de ældre kristelige Digtere med de Forandringer, Tiden *med Ret* kan fordre. Skulde Nogen af vore nulevende Digtere, besjælet af sand kristelig Tro og Iver ville hædre denne Samling med Bidrag, skal det være mig saare kjært.

De hellige tre Konger.

(En Barnesang.)

- 1 Deilig er den Himmel blaa,
Lyst det er, at see derpaa,
Hvor de gyldne Stjerner blinke,
Hvor de smile, hvor de vinke,
Os fra Jorden op til sig.
- 2 Kommer Smaa, og hører til!
Jeg for eder sjunge vil
Om saa lys og mild en Stjerne,
Jeg det veed, I høre gierne:
Himlen hører eder til.
- 3 |VU:16|Det var midt i Julenat,
Hver en Stjerne glimted mat,
Men med Eet der blev at skue
En saa klar paa Himlens Bue,
Som en liden Stjernesol.
- 4 Langt herfra, i Østerland
Stod en gammel Stjernemand,
Saae fra Taarnet vist paa Himlen,
Saae det Lys i Stjernevrимlen,
Blev i Sind saa barneglad.
- 5 |A:185|PS:302|Naar den Stjerne lys og blid
Sig lod see ved Midnatstid,
Var det Sagn fra gamle Dage,
At en Konge uden Mage
Skulde fødes paa vor Jord.
- 6 Derfor blev i Østerland
Nu saa glad den gamle Mand;
Thi han vilde dog saa gierne
See den lyse Kongestjerne,
Før han lagdes i sin Grav.

7 |US:81Han gik til sin Konges Slot,
Kongen kiendte ham saa godt,
Hørte og med Hjertens Glæde,
At det Lys var nu tilstæde,
Hvorom gamle Spaadom lød.

8 Han med Søn og Stjernemand
Flux uddrog af Østerland,
For den Konge at oplede,
For den Konge at tilbede,
Som var født i samme Stund.

9 Klare Stjerne ledte dem
Lige til Jerusalem,
Kongens Slot de gik at finde,
Der var vel en Konge inde,
Men ei den de ledte om.

10 |A:186Klare Stjerne hasted frem,
Ledte dem til Betlehem,
Over Hytten lav og lille
Stod saa pludselig den stille,
Straalede saa lyst og mildt.

11 |PS:303Glade udi Sjæl og Sind
Ginge de i Hytten ind,
Der var ingen Kongetrone,
Der kun sad en fattig Kone,
Vugged Barnet i sit Skiød.

12 Østerlands de vise Mænd
Fandt dog Stjernen der igien,
Som de skued i det Høie,
Thi i Barnets milde Øie
Funklende og klar den sad.

13 Den var dem et Tegn saa vist,
At de saae den sande Krist,
Derfor neied de sig glade,
Offrede paa gyldne Fade
Røgelsers med søde Lugt.

14 |US:82Vil I Smaa ei ogsaa gierne
See den lyse milde Stjerne,
For den Konge dybt jer neie,

Som Guds Rige har i Eie,
Og vil lukke jer derind?

15 |A:187|VU:17Seer I til den Himmel blaa,
Med de gyldne Stjerner paa,
Der den Stjerne ei I finde,
Men den er dog vist derinde
Over Jesu Kongestol.

16 Thi det Barn, som var paa Jord
Blevet er en Konge stor,
Og han sidder nu deroppe,
Over alle Stjernetoppe
Hos Gud Faders høire Haand.

17 |PS:304|Neier eder kun, I Smaa!
Han fra Himlen seer derpaa.
Sender ham med Hjertensglæde
Lov og Pris til høie Sæde!
Det er Røgelse for ham.

18 Stjernen ledte vise Mænd
Til nyfødte Konge hen,
I har og en saadan Stjerne,
Og naar I den følge gierne,
Komme I til Jesum vist.

19 Denne Stjerne, lys og mild,
Som kan aldrig lede vild,
Er hans Guddomsord det klare,
Som han lod os aabenbare
Til at lyse for vor Fod.

N. F. S. Grundtvig.